

Årsredovisning för Nykterhetshistoriska Sällskapet, NHS

Organisationsnummer 802491-7836

Räkenskapsåret 1 januari 2025 – 31 december 2025

Verksamhetsberättelse för 2025

Styrelse och övriga förtroendeuppdrag

Ordförande: Maria Bergström.

Styrelseledamöter: Magnus Andersson, Peter Axelsson, Britt-Marie Börjesgård, Johan Persson och Maria Skans.

Bertil Lindberg har varit adjungerad till styrelsen.

Tore Andersson och Sven-Olov Carlsson har varit revisorer, med Rolf Andersson som revisorssuppleant.

Karin Hagman, Pia Magnusson och Kjell-Ove Oscarsson har ingått i valberedningen, med Karin Hagman som sammankallande.

Styrelsens arbete

Styrelsen har under året haft åtta protokollförda sammanträden varav ett konstituerande möte efter årsmötet. Samtliga styrelsemöten har genomförts digitalt.

Maria Bergström har lett styrelsens arbete, varit ordförande vid styrelsens sammanträden och representerat NHS vid *Det goda samtalet* och andra arrangemang samt varit kontaktperson gentemot NBV.

Peter Axelsson har varit styrelsens protokollssekreterare.

Magnus Andersson har varit kassör och ansvarat för medlemslistan och nyhetsbrevet till medlemmarna samt utskick av information om olika arrangemang.

Johan Persson har ansvarat för anmälningarna till *Det goda samtalet* samt praktiska frågor inför styrelsemöten och olika sammankomster.

Britt-Marie Börjesgård har ansvarat för NHS hemsida och Facebook.

Peter Axelsson har varit kontaktperson för NHS.

Medlemmar

Betalande medlemmar under 2025 (2024 inom parentes): 20 (62) enskilda personer, 8 (11) riksorganisationer och 1 (1) lokalorganisation.

Det goda samtalet

Det goda samtalet, föreläsningar med efterföljande samtal, har hållits vid tre tillfällen. Därutöver har ett studiebesök arrangerats vid arkivet för IOGT-NTO Stockholm samt en samlarmässa tillsammans med IOGT-NTO. *Det goda samtalet* äger vanligtvis rum på IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20 i Stockholm, men det har även varit möjligt att delta på distans via Teams.

Alla föreläsare har som erkänsla för sin medverkan erhållit ett inramat fotografi av statyetten av Ernst Herman Thörnberg med en kortare text om hans liv och gärning eller NHS skrift *Det goda samtalet; några nedslag i nykterhetsrörelsens historia*. Föreläsningarna arrangeras i samarbete med NBV.

• 6 februari

Det goda samtalet med Jack Werner, om Ormen Friske. Om bygget av vikingaskeppet, Frisksportförbundet och fartygskatastrofen 1950.

Ormen Friske var en kopia av ett norskt vikingaskepp och byggdes vid Stensunds folkhögskola. Initiativtagare var Sten Schröder, ledare inom Frisksportförbundet. Besättningsmedlemmarna var alla vältränade, aktiva medlemmar. Utifrån sin bok *Berättelsen om Ormen Friske*, (2022), berättade Jack Werner en berättelse om ett Sverige i förändring, om slump i en osäker värld och om hur långt man kan drivas i jakten på prestige.

• 27 mars

Biografen och nykterhetsrörelsen – en fruktbar historia, med Lars Gillegård.

Ordenshusens riksförening bildades 1942 och samma år inrättades en biografsektion. I mitten på 1950-talet hade sektionen nästan 200 medlemmar och visade film på cirka 250 platser.

Biograferna tjänade flera syften, som inkomstkälla men också som en del av det lokala kulturutbudet i en nykter miljö. Lars Gillegård arbetade som biografkonsulent på Våra Gårdar från 1989 fram till sin pensionering hösten 2024.

• 8 maj

Studiebesök på IOGT-NTO:s arkiv i Stockholm

Föreningsarkiven är inte bara organisationernas minne. De ger nycklar till historien och öppnar fönster mot vad våra föregångare har sagt och gjort. Folkrörelsernas arkiv innehåller oundgängligt material för den som vill förstå hur dagens samhälle har utvecklats.

Nykterhetsrörelsen är en av de allra största enskilda arkivbildarna i Sverige. Arkiven innehåller inte bara dokument utan också fanor, regalier, foton och andra föremål som kan ge levande bilder av verksamheten.

- 12 oktober

Nykterhetshistorisk samlarmässa i IOGT-NTO-huset på Stora Essingen i Stockholm. I samband med mässan arrangeras också ett samtal mellan Samuel Edquist och sällskapets styrelseledamot Johan Persson. Samuel Edquist disputerade i historia 2001 med avhandlingen *Nyktra svenskar: Godtemplarrörelsen och den nationella identiteten 1879–1918*.

- 11 november

Historien om Sober Förlag, Torsten Friberg

Nykterhetsrörelsens förlag har en lång historia. Torsten Friberg, tidigare förbundsdirektör för IOGT-NTO och även förlagschef under en period, berättar och reflekterar över bakgrunden till Sober Förlag.

Folknykterhetens dag

Inget arrangemang anordnades av NHS på årets Folknykterhetens dag som inföll den 29 maj.

Årsmötet 2025

Årsmötet ägde rum efter Det goda samtalet den 27 mars på IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20, och var tillgängligt digitalt. Totalt deltog 25 medlemmar varav fyra digitalt.

Ekonomi

När det gäller NHS ekonomi hänvisas till balans- och resultaträkningarna.

Slutord

De senaste åren har slutordet innehållit ett konstaterande att klimatet vad gäller folkbildningen i Sverige blivit bistrare. De monetära neddragningarna från regeringens sida avseende bildning och kultur har för varje år tilltagit. År 2025 kan vi konstatera att läget nu har övergått till att bli fruset. De minskade resurserna har resulterat i att bildningsförbund och folkhögskolors verksamhet ytterligare försvagats och i några fall helt tvingats lägga ner.

Även public service har drabbats med följden att kunskap och bildning bland befolkningen riskerar att minska. Historia står inte högt i kurs och i glömskans dal faller resultatet av de ideella krafterna ner. Kunskap, insikt och bildning har aldrig varit viktigare än i dagens turbulenta polariserade värld. Nykterhetsrörelsen har haft en stor betydelse för det svenska samhällets framväxt under 1900-talet vilket innehållet i *Det goda samtalet* bekräftar.

Historiska bakåtblickar ger en medvetenhet som motverkar den historielöshet som breder ut sig. Vi behöver påminnas om varifrån vi kommer för att kunna se framåt och navigera i de utmaningar som vi 2026 står inför. Ett viktigt uppdrag som vi fortsätter med.

Nykterhetshistoriska Sällskapet har under 2025 genom gott samarbete fortsatt förmedla vikten av de historiska insatser som gjorts för nykterheten av olika personer med ett starkt engagemang för frågan. De har via olika medier som film, böcker och föredrag påverkat sin omgivning att anamma en nykter livsstil. Vi ser ett intresse och ett engagemang och våra sammankomster; både fysiskt och digitalt, har varit uppskattade.

Styrelsen vill tacka dem som under året bidragit till att sprida kunskap om Nykterhetshistoriska Sällskapet och den verksamhet som genomförts, och ett särskilt tack riktar vi till alla som under året medverkat vid *Det goda samtalet*.

Stockholm den 31 december 2025

Maria Bergström
ordförande

Magnus Andersson

Peter Axelsson

Britt-Marie Börjesgård

Johan Persson

Maria Skans